

Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 670 від 27.09.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1371-18/ed20180927#n26>.

8. Про банки і банківську діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 5-6. Ст. 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/ed20131011/find?text=%C4%B3%EB%EE%E2%E0+%F0%E5%EF%F3%F2%E0%F6%B3%FF#Text>

9. Про затвердження Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку: рішення Виконавчої дирекції фонду гарантування вкладів фізичних осіб 05.07.2012 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1581-12/ed20160521#n1297>

СИСТЕМА ПОКАРАНЬ ПІДЛЯГАЄ РЕВІЗІЇ

Кернякевич-Танасійчук Ю. В.

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри судочинства навчально-наукового

Юридичного інституту

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника»

м. Івано-Франківськ, Україна

Закріплена у Кримінальному кодексі України (далі – КК України) розгалужена система покарань, яка складається з 12 видів покарань очевидно пережила себе і підлягає оптимізації, виходячи з принципу законності застосування окремих видів покарань та ефективності їх виконання.

Проаналізуємо окремі з них. До прикладу, спочатку *арешт* як вид покарання передбачав застосування короткострокового інтенсивного карально-виправного впливу на засудженого в арештному домі з жорсткими режимними обмеженнями. Однак за 19 років чинності КК України так і не було побудовано жодного арештного дому. Відбування цього виду покарання здійснюється або у камері слідчого ізолятора або у спеціальній дільниці виправної колонії, що є незаконно. Відповідно до ч. 2 ст. 51 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) на засуджених до арешту поширюються права, обов'язки, заборони і обмеження, встановлені кримінально-виконавчим законодавством для осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. З огляду на це арешт за своїми нинішніми ознаками є різновидом позбавлення волі.

Аналогічно, виходячи з положень ст.ст. 61 та 63 КК України обмеження волі та позбавлення волі практично не відрізняються за умовами їх відбування, оскільки на практиці ізоляція присутня не лише при відбуванні покарання у виді позбавлення волі у виправній колонії, але й при відбуванні покарання у виді обмеження волі у виправному центрі, що обумовлено у тому числі тим фактом, що сучасні виправні центри первинно створювалися як структурні підрозділи виправних колоній.

Вилученню з системи покарань разом з арештом та обмеженням волі підлягає також такий вид покарання як тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Сьогодні в Україні функціонує один-єдиний дисциплінарний батальйон. Суб'єктом виконання цього покарання виступає Міністерство оборони України, що суперечить його правовій природі та функціональному призначенню, оскільки реалізація кримінально-виконавчої політики не належить до його компетенції. Видається достатнім створення у виправних колоніях окремих дільниць для відбування покарання у виді позбавлення волі військовослужбовцями.

Викликає сумнів також доцільність збереження в системі покарань виправних робіт. Теза про те, що за допомогою праці можна виправити засудженого не відповідає сучасним реаліям суспільного життя. Тому виправні роботи за своєю суттю перетворюються у майнове покарання у вигляді штрафу в розстрочку.

Крім того, як справедливо зазначає А. Х. Степанюк, покарання, які передбачають відповідні «позбавлення», як-от: «*позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю*», «*позбавлення волі на певний строк*» та «*довічне позбавлення волі*» – взагалі не повинно бути в переліку покарань, оскільки така назва покарань суперечить поняттю покарання, визначеному в ч. 1 ст. 50 КК України, де сказано, що покарання полягає в передбаченому законом обмеженні (але ж ніяк не в позбавленні) прав і свобод особи, визнаної винною у вчиненні злочину. Покарання з такою назвою є рудиментом нашого радянського минулого. Таким чином, не повинно бути такого покарання, як позбавлення волі. Має бути ув'язнення [1, с. 431–432].

Така ж позиція простежується у нормах проекту Кримінального кодексу України, розробленого Робочою групою з питань розвитку кримінального права (станом на 15 вересня 2020 року), де не лише принципово по-новому визначено мету покарання, але й звужено систему покарань до штрафу, ув'язнення на певний строк та довічного ув'язнення [2]. Відповідну пропозицію Робочої групи з питань розвитку кримінального права щодо скорочення кількості покарань безумовно слід вітати, оскільки вона відповідає практиці європейських країн, а також сприяє інтеграції Української держави в Європейське Співтовариство.

Література:

1. Степанюк А. Х. Застосування покарань потребує змін. Кримінально-правове регулювання та забезпечення його ефективності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18–19 жовт. 2018 р.) / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків : Право, 2018. С. 428–433.

2. Проект Кримінального кодексу України, розроблений Робочою групою з питань розвитку кримінального права (станом на 15 вересня 2020 року). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/09/16/1-kontrolnyj-proekt-kk-15-09-2020.pdf> (дата звернення: 09.10.2020).

СПОСОБЫ ПОЛУЧЕНИЯ ИНФОРМАЦИИ В УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

Копотун И. Н.

*доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист Украины,
проректор с международных связей*

Академии ГУСПОЛ

г. Куновице, Чешская Республика,

профессор кафедры уголовного права и правосудия

Международного экономико-гуманитарного университета

имени академика Степана Демьянчука

г. Ровно, Украина

Для обеспечения эффективной деятельности уголовно-исполнительных учреждений важное значение имеет реализация структурными подразделениями предупредительных функций, которые не представляются возможными без знания и учета факторов которые влияют на состояние оперативной обстановки.

Как свидетельствуют статистические данные ГПтС Украины, в течение 2019 г. в учреждениях исполнения наказаний и следственных изоляторах, осужденными и лицами, взятыми под стражу, было совершено 407 преступлений, что на 23,9 % больше показателя предыдущего года.

Организационный механизм анализа и оценки оперативной обстановки в уголовно-исполнительном учреждении должен иметь научную основу. Формы и методы организации оценки оперативной обстановки в уголовно-исполнительных учреждениях разнообразные, ее осуществление временами имеет стихийную, бессистемную основу.

Как правило, функциональный механизм исследования состояния криминогенной ситуации в среде осужденных реализуется в случаях